

Bir parti yöneticisi, partiyaşamı üzerine yazdığı bir yazıda sorunları 5 konu etrafında toplamış. Bunlar bizce diyor yöneticimiz, " En başta politik çalışmamızdaki zayıflıktır, Söz ile işin uyumunun her düzeyde gerçekleştirilememesidir. Bugünkü politik görevlerimize bağlı olarak parti örgütlenmesinin gerçekleştirilememesi ve buna bağlı olarak kadro politikasının yürütülememesidir. Bunların toplamı olarak.... en başta her düzeyde yönetici kadrolarımızın eksikliğidir. Parti anlayışı konusunda hala eski düşüncelerin egemen olması ve öne konan görevlerde her düzeyde yönetici yoldaşın iradeci yaklaşımının sürmesidir"

YENİ AÇILIM'ın mayıs (13) sayısında E.KARASOY imzalı "Düğüm ve Anahtar" başlıklı yazıda ise, "şimdi hareketimiz içindeki çoğunluğun bilinci, mevcut politikamız ile işleyiş arasındaki çelişki diyor ve kadrolar kastedilerek, "hem mevcut politikaya, hem mevcut işleyişe evet dediği için çıkış yolu bulamıyor ve kilitleniyor. Durum bir isteksizlik, şevksizlik ve içinde yer alınan yapı ve süreçlere yabancılaşma olarak dışa vuruyor. Öyleki kilitlenme ne emirle ne telkinle açılabilir. İnsanlar pratik faaliyetlere katılsalarda, kendilerini tam olarak veremiyorlar. Ve sonuçta, kendisini tatmin etmeyen işler üretiyor.

Şimdi kanımca bizim yalnızca politik stratejimizi değil, onun yeniden üretilmesi ve yaşama geçirilmesi sırasında yaşanan sorunları ve yaşamın sorduğu soruları da tartışmamız gerekiyor."

Yukarıdaki alıntılar sorunlara yanıt aranırken anahtar olabilir diye düşünüyorum.

Partimizde geçmişte hiç yaşanmamış bir durum var. Kimileri buna durgunluk diyor, kimileri bunalıma benzetiyor, kimileride kadrolardaki hoşnutsuzluğu daha çok yeninin doğum sancısı olarak görüyor. Epeydir bu durumu aşmaya çalışıyoruz. Ama henüz daha başaramadık.

En genel tanımlama olarak şunu söyleyebiliriz. Bir geçiş dönemindeyiz. Geçiş döneminin altüslüğünü yaşıyoruz. Eğer nereden nereye geçtiğimiz, neyi yıkıp neyi yapacağımız konusunda net bir görüşümüz olursa, sorunu çözebiliriz. Bu olmadan çözüm bulamayız.

Partimiz önümüzdeki süreci BİRLİK- YASALLIK - YENİLENME olarak tanımladı. Bunlar aslında önümüzdeki görevler açısından bir bütün oluşturuyor. Biri diğerinin üstünde veya önünde değil. Ancak şurasıda açık ki yenilenme, yeniden yapılanma olmadan sorunları aşmak olası değil. Yenilenmeyi, yeniden yapılanmayı teori-den pratiğe indirmeden, pratikte sınımadan da başaramayız. O halde var olan sorunların üzerine, sorunları çözmek için cesaretle gitmek gerekiyor.

Yenilenme doğrultumuzun iki temel özelliğini, "darlıktan genişliğe, idealleştirmeden gerçekliliğe geçiş", diye belirttik. Anlayışımızdaki genişliği pratikte sınamak gerekiyor.

Bugüne kadar kutsal bilip idealize ettiklerimizdeki yanlışlarımızı, eksikliklerimizi de kabul etmek gerekiyor. Kendimizden korkuyoruz. Bunları kabul etmekle bağlandığımız değerlerin hepten yok olacağından korkuyoruz. Uğruna mücadele edilecek ne kalıyor geriye diye düşünüyoruz.

Ama gerçekleri kabul etmeden nasıl politika yapacağız? Eğer bu olgular sana rağmen gerçekse, sen onu gizliyerek, hatta susarak değiştiremezsin.

Bugün ortaya çıkan sorunların önce kimi nesnel temelleri üzerinde durmak gerekiyor. Bunun başında ise marksist ideolojinin pratiğindeki gelişmelerdir. Bunu parti olarak, tek tek bütün partililer olarak düşünce planında çözemsek, bu durum her birimizin parti eylemini de etkiliyecektir. İdeoloji adına doğmalardan kurtulmak istiyoruz. Ama geride belirsizlikler bırakarak değil. Yalnız bunun bir süreç olduğunu bilerek...

Bizim kutsal bildiğimiz değerler ne oldu? Kapitalist ülkelerdeki komünist ve işçi partilerindeki marjinalleşme nedir? Sosyalist ülkelerdeki gelişmeleri nasıl izah edeceğiz?, Polonya ve Macaristan'daki gelişmeler neyin işaretidir? Çok uluslu Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeler, Ekim Devrimi'nin mimarı Lenin'in ülkesindeki bu gelişmeler herbirimizi nasıl etkiliyor, ne düşündürüyor? Komünist hareketin tarihi üzerine, SBKP tarihi üzerine, bizim tarihimiz üzerine yazılanlar, söylenenler insanları nasıl etkiliyor, nasıl düşünmeye sevk ediyor?

Çin'de gençlerin daha geniş demokrasi için başlattıkları barışçıl toplu direniş, onun bastırılışı, bastırılış biçimi, diğer taraftan komşumuz Bulgaristan'ın Türk azınlığa karşı uyguladığı yöntem ne ölçüde bizim sosyalist düşüncelerimizle, sosyalizm anlayışımızla bağdaşıyor?

Bu gelişmeleri toptancı bir anlayışla ele alıp olumsuz sonuç çıkaranlar "marksizm öldü" diyor, öylemi?

Eğer bunlarda netlik olunamazsa, kadrolar nezdinde Marksist ideolojide bulanıklık kaçınılmazdır. İdeolojide bulanıklık parti yaşamında durağanlıktır, parti kadrolarını likide eder.

Açık ki Marksizm kendisini bir gözden geçirmeye tabi tutuyor. Bugüne kadar marksizm adına ortaya sürülen görüşleri, onun pratiğini bir süzgeçten geçiriyor. Bunun sağlıklı olabilmesi için ise bugüne kadar kutsal bilinenlerden sıyrılmak gerekiyor. Doğmatizmden, şablonculuktan kurtulmak gerekiyor. Marksist ve Leninci teorilerin ortaya çıktığı verili koşulların yaklaşımları ile günümüz sorunlarına ne ölçüde yanıtlar getirebileceği ayrı birer tartışma konusu olmakla birlikte, bir de tarihsel süreç içersinde Marksizm-Leninizm adına ortaya konulan kimi uygulamaların deformasyona uğratıldığı ortaya çıkıyor.

İşte bu süreçler bize marksizmde yenilenmeyi kendiliğinden dayatıyor. Bu yenilenme tekbaşına bir parti yönetiminin işi değildir, bütün partililerin işidir. Partinin yakın sempatizan çevresinin işidir. Kendisini komünist gören marksist sayan bütün devrimci solun işidir. Günümüzde komünistler bir bütün olarak toplumu barış, demokratizm ve humanizm doğrultusunda etkilemelidirler.

Elbette bu süreçte parti yönetiminin görev ve sorumluluğu vardır. Ama tartışmanın sınırlarını çizen, buyrukculukla yenilenmeyi empoze eden değil, partililere, parti örgütlerine, hatta genel olarak marksist sola tartışma platformları yaratan, partililerin cesaretle, kendilerini sınırlamadan tartışmalara girebilmelelerine olanak sağlayan, onların önünü açan bir yönetim olmalıdır.

Son iki yılın pratiği deney olabilecek kimi sonuçlar çıkardığı, yenilenme teori-den pratiğe inmeden, indirilmeden, pratikte sinamaya girmeden "yeni" ve "yenilenme" olup olmadığı fark edilemiyor. Yenilenmede yeni fikirlerde başı çeker gözükken yoldaşlar, partinin önündeki sorunları çözmede, partinin öne koyduğu hedeflere varmada, parti eylemine katılmada rol oynamadıklarında (tabi herkes kendi alanında iş temelinde) yeninin taşıyıcısı olduklarına ilişkin inandırıcılığında olmuyor. Halbuki bu tür kadrolar parti eylemi içinde olmalı, partinin önündeki politik hedeflere varmada bu düşüncelerini yaratıcılıkla kullanmalı. "YENİLENME KENDİN İÇİN DEĞİL, BAŞKASI İÇİN OLMALI!" Bütün partililer böyle düşünmeye başladıklarında ve pratiğe uyarladıklarında yepyeni bir durum çıkacaktır ortaya.

GERİ DÖNÜŞÜ OLMAYAN BİR GEÇİŞ DÖNEMİNDEYİZ

Geri dönüşü olmayan bir geçiş dönemindeyiz. Bunun ne kadar bilincindeyiz? Eğer bunun iyi bilincinde değilsek, köklü önlemler alma, büyük adımlar atmada da tutuk davranırız. Gemileri yakamıyoruz. Bizi geçiş döneminin gereklerini yerine getirmeden alıkoyan asıl neden budur. Eskiye terketmede, bir dönemi geçmişe gömmeye, alışkanlıkların ataletini yenmede yeterince hızlı, köktenci ve cesur değiliz. Kafamız geçiş dönemi ve geçiş konusunda ikircimsiz net, açık değil tam.

Nereden nereye geçiyoruz? Nereye geri dönemeyiz? Mutlaka ulaşmamız gereken yan neresidir? Korkmadan gözümüzü kırpmadan yöneleceğimiz gelecek nasıldır? Hangi geleceğe yürüyoruz?

1) İlegal bir partiden legal bir partiye geçiyoruz. Hiçbir illegal politik eylemi olmayacak, herkes tarafından eylemleri hesaplanabilir olan, kabul edilen, bu anlamda toplumun güvenini kazanmış, açıklık yanlısı, yasal bir komünist partisine gidiyoruz.

Açıklığı benimsemeye, hazır mıyız? Yığınların önüne çıkabilme cesaretine sahip miyiz? Artık illegal politik faaliyet olamayacağını, yeterince görebiliyor muyuz. Bu konularda yeterli netlik olmadığı için legaliteyi kazanmak konusunda etkili mücadele veremiyoruz. Demokrasi için her türlü özveri göstermeyi hayatımızı ortaya koymayı göze alabiliyor muyuz? Demokrasinin, bu bağlamda legalitenin, politik belirleyiciliği, stratejik önemi günlük politikamızda tam ifadesini bulmuyor, kadrolar bu konuda aydınlanmış değil. Bir sorun kaynağında budur.

Kitlelerle kucaklaşmaya gitmek demektir, legaliteye gitmek. Kitlelerle kucaklaşabilmek için bugünkünden bambaşka bir parti olmak gerekir. İlegalite koşullarında belirlenmiş partimiz ilk seçimlerde kitlelerin önünde onların güvenini kazanacak bir politik profil, bir liderler profili, ne kadar çizebilir, ne kadar oy alabilir? Popüler bir politika, yüksük bir oy oranı sağlamanın koşulları ile bizim illegal alışkanlıklarımız oldukça çelişiyor. Bu çelişki bilinçlere yansıyor. Demek ki, bunu çözenin yollarını araştırmalıyız.

İkinci olarak da tek parti (grup)den, geniş KP ye geçiş dönemindeyiz. TİP ve TKP olarak TBKP'yi oluşturduk, şimdi çok daha geniş bir KP oluşturma olasılığı var.

Kendi içinde kapalı, dar, homojen bir parti (grup)den, topluma, öteki politik güçlere açık, çeşitlilik arzeden, geniş bir partiye geçiş çok problemlili bir iş. Grup bencilliğinden kurtulmanın sorunlarını yaşıyor TBKP şu anda. Gelecek için, geniş partiyi hazırlama açısından birçok deney kazanıyoruz. Güven sorunu çok problem yaratıyor. Birliğin bir çırpıda sağlanamaması moral bozuyor. Dar parti üyesinin mevcut biçimlenmesi ile geniş parti üyesinden beklenenler çok zıt. Bu çelişkiyi yaşıyoruz şimdi. TBKP den daha geniş, onun yalnızca bir bileşeni olacağı bir KP fikrini tam bilince çıkaramadık.

Üçüncü olarak eski anlayıştan yeni anlayışa geçiyoruz. En zoru da budur. Ama bütün öteki sorunları çözecek olan da bu geçişin başarılması olacaktır.

YENİLENMENİN BİLEŞENLERİ:

Yenilenme bir amaçtır, amaca ulaşmanın araçları vardır. Komünist partisinde bu araçlar politikada, ideolojide, teoride örgütsel yapı-işleyiş ve âliyişta kendisini göstermelidir.

- Politik alanda: Yeni politika olarak negatif, karşıtlık temelinde, yıkıcı, kışkırtıcı bir politikanın yerine, olumlu birleştirici, mutabakata dayalı bir politikanın geçirilmesi, bugün ivedi sosyalizmin, sınıfsalın yerine demokrasinin başa alınması, öncülük anlayışının değişmesi...Haytattan kopuk seyirci bir "politika" yerine, hayatla bağlı, müdahaleci bir politikanın geçmesi.. Eski politik eylem hattının tam tersi bir hattın benimsenmesi, bunların hepsi problemlidir. Kafa karıştırılmaktadır.
- İdeolojik alanda: Karşıtlıkların sivriltilmesine dayalı, kendi kampımızı karşı tarafa karşı kemikleştirici, gerginlik yaratıcı bir ideolojik yaklaşım yerine, çıkarları, genelin çıkarına, toplumsal gelişmenin, insanlığın çıkarına tabi kılmayı, aynılıkları ve ve ayrılıkları ayırdedebilmeyi gerektiren bir ideolojik yaklaşım, düşman imajından vazgeçen bir anlayış. Düşmen imajına varolabilmek için ihtiyacı kalmayan bir yaklaşım. Bunun benimsenmesi sorun yaratıyor.

Teorik alanda: Mutlak hakikat, hakikatin tekelinden vazgeçmek, marksizmin teori ve pratiğinde geri kalmışlığını kabul etmek, marksizm dışı teorilerin de doğru yanları olduğunu kabul etmek, bütün teorik görüşlerimizi gözden geçirmek, hazır şemalara alışmış kafalarımızı zorluyor.

- Örgütsel alanda: merkez putlaştırılmasının egemen olduğu bir örgütten, demokratik bir örgüte geçiş aşamasındayız. İnsanlar kendi rollerini oynamak istiyor, kendi sözlerini (doğru-yanlış) söylemek istiyorlar. Yönetim düzeylerindeki iş ile söz arasındaki uyumsuzlukları artık affetmek istemiyorlar. Parti içi tartışma, kimine parti yaşamını sulandırmak, laçkalaştırmak gibi görünüyorsa, kimisi için de kişisel intikam alma, yada "şov" yapma aracı oluyor. Fantaziler de oluyor. Bunun ayrımına partiler kendi, pratikleri, kendi deneyleri ile varmalı.

Kadrolar kafalarındaki yanıtsız sorularla birlikte, sürekli arayış içinde olmayı, aynı zamanda iş yapmayı henüz benimseyemedi. Eski şablon ve şemaların, denenmiş yapmanın, cevapları yukarıdan istemenin, terk edilip geniş düşünebilmenin, çelişkilerle birlikte yaşayabilmenin, çok boyutlu cevaplar arayabilmenin, bireysel üretkenliğini, kollektif üretkenliğe geçire bilmenin bu bağlamda kendi bildiğini yapabilmenin ortamında geçemedi.

Partinin attığı adım ve fiili mücadeleside sorunlarda bir başka kaynağı oluşturdu. Partinin yasallaşma mücadelesinin gündeme gelişi ile bunun gereği olarak iki liderimizin ani olarak göçmenlikten ülkeye dönüşü; açıkki bir çok ön hazırlığı yapılamadan tarihsel olan böyle bir adımı atma ile yüz yüze geliştik...Kadrolar da ve bütün partililerde bunun yarattığı şok, bir çok alanda olayın özünü anlaya-

mama; izlemekle yetinmeyi getirdi. Eşi görülmedik bir eylem tarzının yarattığı politik etki örgütsel etkiyi kat kat aştı. Sonuçta örgütsel gereklerin nasıl yerine getirileceğinin bilinmemesinin şaşkınlığı yaşandı. Birlik sürecinin bu süreçle eş zamanlı oluşu ve onun kimi görevlerinin bu süreç içerisinde çözümlenmesi de eklendi.

Ancak şuda görüldüki, legale çıkma da, çünkü örgütsel yapılanmalarımızdaki anlayışımızla bugünkü politik görevlerimiz uyumlu olmadı. Kadroların serbest faaliyeti ile eski dar örgüt anlayışı çelişti. Bu darlıktan çıkılmanın zorlu sıkıntıları yaşandı.

Herşeyin planlı birbirinden haberli olmasını istemek, politik görevlerde gecikmelere ve hareketsizliğe yol açtı. Legale çıkma politik perspektifine uygun dışa açılma politikasına uygun, örgütsel ademi merkezizcilik geliştirilemedi. Politik hedef tam bilince çıkmamıştı. Buna uygun örgütsel yapılanma geliştirilememişti. (Hala stabil yapılar peşindeydik) Bu bezginlik yarattı. Solda yeni politikanın ve ülkeye dönüşün yanlış anlaşılması, üzerimize aşırı bir sağcılık suçlaması getirdi. Bu da ağır moral bozucu bir rol oynadı.

Eski anlayışımızdaki değerler sistemimiz parçalanmıştır. Dün yeteri kadar politik görevlerimize bağılı olarak bilince çıkaramadığımız, genel insani değerler herşeyin üstündedir. Sınıf, parti, liderler bu değerlerin içinde vardır.

Genel olarak marksist hareketin tartışarak yaşadığı bu süreç, kadrolar bağlamında bir ahlaki süreç olarakta yaşanıyor.

Yeni politika ve yeni değerler sisteminde, farkımız nedir, sorusu kafaları meşgul ediyor. Komünistliğimiz nereden belli olacak, diye soruyoruz. Farkımızın her bir yazıda, her bir eylemde hemen belli olmasını isteyen eski ayrılıkçı anlayışın yerine, farkımızın uzun bir dönem sonucu yığınların pratik deneyleriyle görecekları birşey olarak, bizim dürüstlüğümüz, fedakarlığımız, karşılık aramayışımız, bilimsel olma tutkumuz, katılımcılığımız, birleştiriciliğımız ve yapıcılığımız vb. sonucu halk tarafından teslim edilecek birşey olarak tanımlanmasına geçmek gerekiyor.

Partinin örgütsel faaliyetinin yanında ideolojik çalışma propaganda ve yayın faaliyetinde yakınmalar ve istemler var. Bu alanda örgütlenmemizin zayıflığı ve içeriği hemen kendini gösteriyor. Bu alanda kadro potansiyelimizi örgütleyip değerlendiremediğimiz açık. Politik amaçlarımızla uyumlu bir yayın politikamız olacak, ama genel olarak örgütün ihtiyaçları partililerin nabzıda bu yayın politikasının içinde olmalı.

Başta Merkez Komitemizin her bir üyesinin ve her kademedeki yöneticilerimizin politikaların geliştirilmesine ve tartışmalara kendi görüşleri ile yayınlarda açık yeteri kadar katılmayışları da bir eksikliktir. Süratle bu eksiklik giderilmedir. Partinin buna ihtiyacı vardır.

Sorunların çözüm yolu yeni politikalar üretmekten, yeni yanıtlar bulmaktan geçiyor. Bu ise artık katılımsız olmaz. Parti yöneticilerinin tek başlarına, yada parti organlarının kendi başlarına aldıkları kararlarla (Bunlar ne kadar doğru olursa olsun) artık sorunlar çözülemez.

Bunun için politikaların oluşturulmasına, kararların oluşturulmasına geniş katılım gereklidir. Bunun mekanizmaları ise henüz yoktur. Pratik çalışmalar formel olmayan bu katılım mekanizmalarını da oluşturmalıdır.

ÇIKIŞ YOLU:

- Parti içinde daha çok temiz hava... açıklık.... tartışma!! Ama partinin önündeki diğer politik görevleride ertelemeye, beklemeye almadan...

Ayrıca bu yaklaşım yeni fikirlerin pratik içersinde sınanmasında olanak verecektir.

- Herkesin katıldığı bir yayın faaliyeti: yalnız yazarların yayın yaptığı değil, her okuyucunun aynı zamanda yayın yaptığı bir yayın faaliyeti:

Bunun için bütün partililer gayret göstermeli; ayrıca yazılanların içeriğini daha derinlemesine kavramak için kolektif tartışılmalıdır.

- Yönetimin işlevli olması, ademi merkeziyetçi, esnek hareketli, dinamik örgüt yapılarının desteklenmesi. İnsiyatif, dışa açılma...

Partililer politikamızın yaşam bulması için, yüzlerini dışa dönmek durumundadırlar. Ancak burada sorun dışa açılmada dar politik çıkar ve faydacılık anlayışı olamaz. Komünistlerin, toplumun genel çıkarlarının ötesinde özel çıkarları yoktur. Halkın ve genel olarak toplumun çıkarları komünistlerinde yararınadır. Bu, komünistlerin yaşam felsefesidir. Parti darlıktan çıktığı ölçüde, halkın çıkarları uğruna savaştığı ölçüde toplumda yerini alacaktır.

- Demokrasi bilincini, onun bir araç değil, amaç olduğunu kavramak, bunun için toplumun her kesiminin demokratikleşmesini hedeflemek, uğruna her fedakarlığı, özveriye göze alabilmek... Parti içinde ve parti yaşamımızda bunu en iyi şekilde uygulamaya çalışmak.

- Bütün bunların sonucu olarak gelişmelere müdahale edebilecek politikalar üretip uygulayabilmek!!

Haziran 89
Duisburg